

Större grynsnäcka

Vertigo moulinsiana

EU-kod: 1016

Länk: Gemensam text (arternas namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#2

Biologi – ekologi

Länk: Gemensam text (biologi och ekologi)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#4

Livsmiljö

Större grynsnäcka lever i öppna eller halvöppna kärr med högstarr, högväxta gräs och bladvass. Större grynsnäcka livnär sig på epifytiska mikrosvampar. I samband med födosöket klättrar den upp på strån av högväxta starr och grenrör samt stänglar av örter som kavedun och svärdsilja. Arten är mycket fuktighetskrävande vilket gör att den undviker allt för glesa bestånd. Snäckorna går att hitta från tuvbaserna upp till ca en meters höjd, ju fuktigare väder och lokalklimat desto högre upp i växtligheten förekommer arten. Samtidigt som större grynsnäcka är fuktighetskrävande vill den ha ett visst mått av sol, t.ex. är tätheterna betydligt glesare i slutna klibbalskog än i öppna gläntor på lokalen vid Yddingen.

De svenska lokalerna kan grovt beskrivas som strandkärr i olika stadium av igenväxning. En markhistorisk analys visar att många av lokalerna är gamla sidvallsängar eller slätterkärr. Flera av lokalerna hävdas inte alls idag, på tre av dem förekommer dock svagt bete. Där det finns bete hittas större grynsnäcka i kanterna mot ohävdade partier eller i tuviga, mycket svagt betade områden.

Reproduktion och spridning

Spridningsförmågan hos större grynsnäcka är dåligt känd. Arten är mycket liten och sprider sig inte många meter krypande. Långdistansspridning är belagd och sker förmodligen främst med hjälp av fåglar eller större däggdjur (bl.a. rådjur) eller genom att de spolans nedströms längs vattendrag (drift).

Status

Länk: Gemensam text (status)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#6

Status och internationellt ansvar

- Sveriges rödlista 2010: Arten är klassad som Sårbar (VU).
- Större grynsnäcka är internationellt klassad som Lower risk/near threatened år 1996. Bedömningen behöver uppdateras (IUCN 2010).

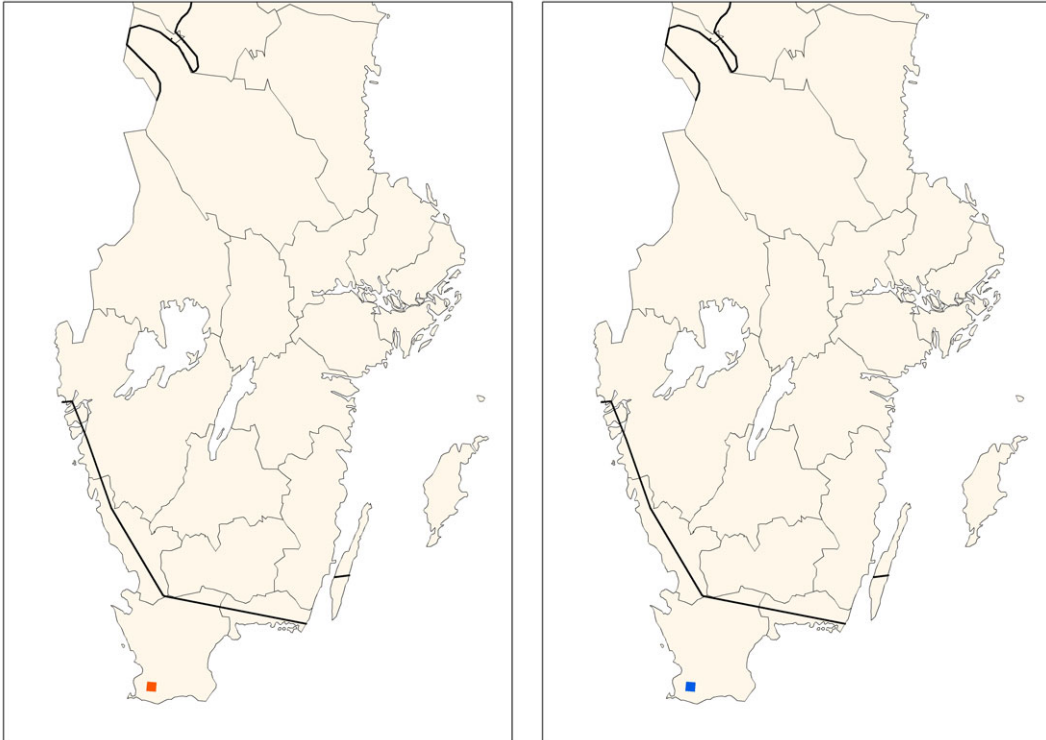
Rapporterad nationell bevarandestatus 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpekade för arten (antal)			1	1
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)			100	100
Referensvärde (km ²)			100	100
Bedömning aktuell status			Gynnsam	
Bedömning trend			Stabil	
Population				
Aktuellt värde (enhet ¹)			1	1
Referensvärde (enhet ¹)			1	1
Bedömning aktuell status			Gynnsam	
Bedömning trend			Stabil	
Artens livsmiljö				
Bedömning aktuell status			Gynnsam	
Bedömning trend			Stabil	
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status			Gynnsam	
Bedömning trend			Stabil	
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status			Gynnsam	
Bedömning trend			Stabil	

¹ Enhet för artens population är antal lokaler.

Kommentarer till rapporterade uppgifter

Sedan rapporteringstillfället har arten hittats ytterligare 7 lokaler, vilket medfört ökning av både utbredningsområde och population. Arten är talrik på två av dagens lokaler.



Figur 1. Artens utbredningsområde (vänstra kartan) och förekomster (högra kartan) i Sverige.

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#12

Hotbild

- Utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av artens livsmiljöer. Arten kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävning och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna.
- Allt för intensivt bete eller slåtter.
- Ovarsam och allt för omfattande röjning av hög starrvegetation och låga buskar.
- Igenväxning med träd och buskar som skapar mörkare och mindre gynnsamma miljöer.

Bevarandeåtgärder

- Försiktig hävd om igenväxning befaras.
- Genomförande av Åtgärdsprogram för större grynsnäcka som är under framtagande.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#16

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och den är inte en prioriterad art där.

Bevarandemål och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#24

Förslag till mål (inte fastställda)

<i>Mål – utbredning & förekomst</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Utbredningsområdet för större grynsnäcka ska vara minst 100 km ² i kontinental region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år

<i>Mål – population</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst XX individer av större grynsnäcka i kontinental region.	Biogeografisk	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år
Större grynsnäcka ska finnas på minst 5 lokaler i kontinental region.	Biogeografisk	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal lokaler	Vart 6:e år
Det ska finnas minst 100 individer av större grynsnäcka på varje lokal för arten / lokalen YY.	Nationell / Lokal	Inventering. Sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år

<i>Mål – livsmiljö</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst XX km ² lämplig livsmiljö (kärr med högväxta starr-, och gräsarter samt vass) för större grynsnäcka i artens gynnsamma utbredningsområde / området YY.	Nationell / Område	Inventering och sammanställning av fynddata. Metod inte helt klar	Antal km ²	Vart 6:e år

Kommentarer

Minimivån för uppföljning i skyddade områden är uppföljning av livsmiljö vart 12:e år.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#30

Artvis litteratur

Bondesen, P. 1966. Population studies of *Vertigo moulinsiana* Dupuy in Denmark. *Natura Jutlandica* 12: 240–251.

Drake, C.M. 1999. A review of the status, distribution and habitat requirements of *Vertigo moulinsiana* in England. *Journal of Conchology* 36: 63–79.

Gedda, B. 2006. Terrestrial mollusc succession and stratigraphy of a holocene calcareous tufa deposit from the Fyledalen valley, southern Sweden. *The Holocene* 16: 137–147.

Gärdenfors, U., Hall, R., Neymark, M., Nilsson, J., Olsson, O., Pansar, J. och Wik-tander, U. 1989. Större grynsnäckan *Vertigo moulinsiana* återfunnen. *FaZett* 1988 1(1): 8–9.

Jonsson, O. & Jacobson, C. 2007. Manual för basininventering av grynsnäckor (släk-tet *Vertigo*). Naturvårdsverket.

Kerney, M. P. & Cameron, R. A. D. 1979. *A Field Guide to the Land Snails of Britain and North-west Europe*. Collins, London.

Killeen, I.J. 2003. Ecology of Desmoulin's Whorl Snail. *Conserving Natura 2000 Rivers Ecology Series No. 6*. English Nature, Peterborough.

Killeen, I.J. & Moorkens, E.A. 2003. Monitoring Desmoulin's Whorl Snail, *Ver-tigo moulinsiana*. *Conserving Natura 2000 Rivers Monitoring Series No. 6*. English Nature, Peterborough.

Pilate, D. 2004. *Vertigo moulinsiana* (Dupuy, 1849) (Gastropoda: Pulmonata) in Latvia. *Acta Universitatis Latviensis, Biology* 676: 127–129.

Pokryszko, B. M. 1990. The Vertiginidae of Poland (Gastropoda: Pulmonata: Pu-pilloidea) – a systematic monograph. *Annales Zoologici* 43 (8): 133–257.

Speight, M.C.D., Moorkens, E.A. & Falkner, G. (red.) 2003. Proceedings of the Workshop on Conservation biology of European Vertigo Species, Dublin, April 2002. Helda, Band 5, Sonderheft 7.

Tattersfield, P. 2003. Hydrological Requirements of *Vertigo moulinsiana*. Report No. 549. English Nature, Peterborough.

Länkar

Naturvårdsverket, Manual för basinventering av grynsnäckor (släktet *Vertigo*), fastställd version 1.0, 2007-06-05:

http://swenviro.naturvardsverket.se/dokument/epi/basinventering/basdok/pdf/Vertigomanual_ver1_070608.pdf

Kontaktuppgifter

Mikael Svensson
mikael.svensson@artdata.slu.se
018-67 27 14

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10
Box 7007
750 07 Uppsala